

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 346/2521

บริษัทสังกะสีไทยจำกัด โจทก์ กรมสรรพากร จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.รัชฎากร มาตรา 30, ป.รัชฎากร มาตรา 87, ป.พ.พ. มาตรา 164, ป.พ.พ. มาตรา 419, ป.พ.พ. มาตรา 225, ป.วิ.พ. มาตรา 24, ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.วิ.พ. มาตรา 243, ป.วิ.พ. มาตรา 247

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ส่งวัตถุดิบจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร และได้ชำระราคาการค้าตามที่จำเลยได้เรียกเก็บให้แก่กรมศุลกากร ซึ่งเป็นตัวแทนของจำเลย ดังนั้นการกระทำของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร แม้จะเรียกเก็บภาษีการค้าแทนจำเลยก็ไม่ใช่การประเมินภาษีตามประมวลรัษฎากร มาตรา 87 จึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 30 ที่จะต้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เสียก่อนฟ้อง (อ้างฎีกา 869/2520) โจทก์ฟ้องเรียกคืนเงินภาษีที่ชำระไว้แล้ว จำเลยให้การต่อสู้ว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องและต่อสู้ด้วยว่าคดีขาดอายุความ ศาลชั้นต้นให้งดสืบพยานโจทก์จำเลย แล้ววินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะไม่ได้ยื่นอุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เสียก่อน โจทก์อุทธรณ์ในประเด็นนี้ขึ้นมา ดังนั้นศาลอุทธรณ์มีอำนาจหยิบยกประเด็นว่าคดีขาดอายุความหรือไม่ขึ้นวินิจฉัยได้ มิใช่เป็นการนอกฟ้อง นอกประเด็นในชั้นอุทธรณ์ เงินค่าภาษีการค้าและภาษีบำรุงเทศบาลที่จำเลยรับชำระไปจากโจทก์ เป็นเรื่องที่โจทก์ชำระไปตามหลักเกณฑ์ที่จำเลยวางไว้ และจำเลยก็ให้การโต้แย้งว่าโจทก์ต้องเสียภาษีดังกล่าวตามประมวลรัษฎากร ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่จำเลยได้ทรัพย์สินมาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ ฉะนั้นการฟ้องเรียกภาษีดังกล่าวคืน จึงมิใช่ฟ้องเรียกคืนในฐานะลามิควรได้อันจะอยู่ในบังคับใช้อายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 419 แต่มีอายุความ 10 ปี ตามมาตรา 164 (อ้างฎีกาที่ 869/2520 และ 1164/2520) ศาลชั้นต้นวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 24 โจทก์อุทธรณ์ฎีกาต่อมาตาม มาตรา 227, 247 ต้องเสียค่าขึ้นศาลตามตาราง 1 ข้อ 2 ข คือเรื่องละ 50 บาท แต่โจทก์เสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์และฎีกาตามจำนวนทุนทรัพย์ซึ่งเกินไป เมื่อศาลฎีกาพิพากษาย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่ตามรูปคดี ศาลฎีกาจึงให้คืนค่าขึ้นศาลที่เสียเกินมาให้โจทก์ไป

คำพิพากษา

โจทก์ซื้อวัตถุดิบและนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งไม่ต้องเสียภาษีการค้า แต่โจทก์ได้เสียภาษีการค้าและภาษีบำรุงเทศบาลให้แก่จำเลยไป จึงขอให้จำเลยคืนเงินค่าภาษีดังกล่าว จำเลยให้การว่า สินค้าที่โจทก์นำเข้าไม่ใช่วัตถุดิบ ต้องเสียภาษีการค้า โจทก์มิได้อุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตาม มาตรา ๓๐ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง และคดีโจทก์ขาดอายุความ ศาลชั้นต้นเห็นว่าคดีพอวินิจฉัยได้แล้ว จึงให้งดสืบพยานโจทก์จำเลย แล้ววินิจฉัยว่าโจทก์มิได้ยื่นอุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า กรณีของโจทก์เป็นการฟ้องเรียกเงินภาษีกัน ในฐานะลามิควรได้ แต่โจทก์ฟ้องเกิน ๑ ปี นับแต่วันรู้ว่ามีสิทธิเรียกคืนจึงขาดอายุความ พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาจะต้องวินิจฉัยก่อนว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องคดีนี้หรือไม่ ศาลฎีกาพิจารณาแล้วโจทก์ฟ้องมีใจความว่า โจทก์ประกอบกิจการค้าและประกอบ

กิจการอุตสาหกรรมเพื่อผลิตเหล็กแผ่นชุบสังกะสีออกจำหน่าย โจทก์ได้ซื้อวัตถุดิบ อันมีเหล็กแผ่นสังกะสี ตะกั่วแท่ง พลวง แอมโมเนียคลอไรด์ สำหรับชุบหรือเคลือบสังกะสี ผลิตภัณฑ์เคมีใช้ผสมสี และน้ำยาสำหรับแต่งผิวโลหะ จากต่างประเทศนำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อใช้ในการผลิตเหล็กแผ่นชุบสังกะสีเพื่อขาย โจทก์ได้ชำระภาษีการค้า ๑๔,๔๐๔,๗๕๘.๒๖ บาท ตามที่จำเลยได้เรียกเก็บให้แก่กรมศุลกากรซึ่งเป็นตัวแทนของจำเลยไปแล้ว แต่โจทก์ไม่ต้องเสียภาษีการค้าสำหรับสินค้าที่โจทก์ส่งและนำเข้ามา เพราะโจทก์นำสินค้าวัตถุดิบซึ่งเป็นสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าสำเร็จรูปเข้ามาเพื่อในการผลิตเหล็กแผ่นชุบสังกะสีของโจทก์เองเพื่อจำหน่ายโจทก์จึงไม่ใช่ผู้ประกอบการค้าตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๗๗ ตอนต้น และไม่ใช่ผู้ประกอบการค้าตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๗๘ วรรค ๒ โจทก์ไม่ต้องเสียภาษีการค้าตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๗๙ ทวิ (๑) โจทก์ได้ยื่นคำร้องขอคืนภาษีทั้งหมดจากจำเลย แต่จำเลยบ่ายเบี่ยงไม่จ่ายเงินคืนให้ ส่วนจำเลยให้การต่อสู้มีใจความว่า สินค้าตามที่โจทก์กล่าวมาในฟ้องมิใช่วัตถุดิบ แต่เป็นสินค้าสำเร็จรูปโจทก์จะนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือไม่ และจะได้นำเข้ามาเพื่อผลิตสินค้าเหล็กแผ่นชุบสังกะสีของโจทก์ เพื่อขายทั้งหมดจริงหรือไม่ จำเลยไม่รับรอง แต่ไม่ว่าจะนำเข้ามาในราชอาณาจักรในกรณีใด ๆ จะเป็นการผลิตของตนเองเพื่อขายก็ดี หรือเป็นการนำเข้ามาเพื่อขายโดยตรงก็ดีหรือเพื่อการใด ๆ ก็ดี โจทก์ในฐานะผู้นำเข้ามีหน้าที่ต้องเสียภาษีการค้าเมื่อนำเข้า และต้องยื่นแบบแสดงรายการการค้าตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด โจทก์ต้องชำระภาษีการค้าภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อกรมศุลกากร ซึ่งได้รับมอบหมายให้เก็บแทนจำเลย กรมศุลกากรไม่มีอำนาจประกาศยกเว้นภาษีการค้า ประกาศกรมศุลกากรไม่มีผลใช้บังคับ โจทก์เคยยื่นคำร้องขอคืนเงินค่าภาษี แต่โจทก์ไม่มีหลักฐานในการนี้ จึงไม่มีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่จะคืนให้ หากโจทก์ชำระภาษีไว้จริง ยอดเงินก็ไม่ถึง ๑๕,๘๔๕,๒๓๔.๙๖ บาท โจทก์ไม่มีสิทธิคัดดอกเบี้ย ภาษีการค้าเป็นภาษีอากรประเมิน เมื่อโจทก์เห็นว่าการเสียภาษีประเมินไม่ถูกต้องอย่างไร โจทก์ชอบที่จะอุทธรณ์การประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๐ แต่โจทก์มิได้อุทธรณ์การประเมิน โจทก์จึงไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้อง จำเลยครอบครองเงินภาษีโดยสุจริต โดยสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของตลอดมาเป็นเวลาเกินกว่า ๕ ปี คดีโจทก์ขาดอายุความลาภมิควรได้ และเรียกทรัพย์คืน ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้วเห็นว่าการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากร แม้จะเรียกเก็บภาษีการค้าแทนจำเลย แต่ก็ทำใช่เป็นการประเมินภาษีตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๘๗ ไม่ โจทก์จึงไม่อยู่ในบังคับแห่งประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๐ ที่จะต้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เสียก่อนฟ้องตามนัยแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๖๙/๒๕๒๐ ระหว่างบริษัทเสริมสุข จำกัด โจทก์ กรมสรรพากร จำเลย โจทก์จึงมีสิทธินำคดีนี้ขึ้นสู่ศาลและมีอำนาจฟ้องจำเลยได้ ปัญหาจะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า คดีของโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ ในประเด็นข้อนี้ โจทก์ฎีกาว่าการที่ศาลอุทธรณ์ยกปัญหาในข้อที่ว่าคดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ขึ้นวินิจฉัย เป็นการวินิจฉัยนอกฟ้องอุทธรณ์และนอกประเด็นในชั้นอุทธรณ์เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายและคดีของโจทก์ยังไม่ขาดอายุความนั้น ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า โจทก์ฟ้องจำเลยเรียกคืนเงินค่าภาษีที่ได้ชำระไว้แล้ว จำเลยให้การต่อสู้ไว้ด้วยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความศาลชั้นต้นจึงได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทไว้ในวันขึ้นสองสถานข้อ ๕ ว่าคดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ ซึ่งโจทก์ก็ได้ยื่นคำแถลงคัดค้านในเรื่องนี้ไว้ ฉะนั้นที่ศาลอุทธรณ์หยิบยกปัญหาว่คดีโจทก์ขาดอายุความไม่ขึ้นวินิจฉัย จึงมิใช่เป็นการนอกฟ้องนอกประเด็นในชั้นอุทธรณ์ดังที่โจทก์ฎีกาขึ้นมา แต่ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่ากรณีของโจทก์เป็นการฟ้องเรียกคืนเงินค่าภาษีที่ชำระไว้แล้ว ในฐานะ

ลามิควรได้แต่โจทก์ฟ้องคดีเกิน ๑ ปีนับแต่วันรู้ว่ามีสิทธิเรียกคืน คดีของโจทก์จึงขาดอายุความ นั้น ศาลฎีกาเห็นว่าเงินค่าภาษีการค้าและภาษีบำรุงเทศบาลที่จำเลยรับชำระไปจากโจทก์ เป็นเรื่องที่โจทก์ชำระไปตามหลักเกณฑ์ที่จำเลยวางไว้ และจำเลยก็ให้การโต้แย้งว่าโจทก์ต้องเสีย ภาษีการค้าดังกล่าวตามประมวลรัษฎากร ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องที่จำเลยได้ทรัพย์สินมาโดยปราศจากมูลอัน จะอ้างกฎหมายได้ ฉะนั้นการฟ้องเรียกภาษีคืนในคดีนี้จึงมิใช่การฟ้องเรียกคืนในฐานะลามิควรได้ อันอยู่ในบังคับจะใช้อายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๑๙ ตามนัยแห่ง คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๖๙/๒๕๒๐ ระหว่างบริษัทเสริมสุข จำกัด โจทก์ กรมสรรพากร จำเลย แต่มี อายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔ ตามนัยแห่งคำพิพากษา ฎีกาที่ ๑๑๖๔/๒๕๒๐ ระหว่างบริษัทอนามัยภัณฑ์จำกัด โจทก์ กรมสรรพากร จำเลย คดีของโจทก์ จึงไม่ขาดอายุความ ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความในฐานะลามิควรได้ และ พิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ด้วยนั้นไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา เมื่อได้วินิจฉัยมาแล้ว ใน ข้อกฎหมายว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องและคดีของโจทก์ไม่ขาดอายุความ คดีจึงยังมีประเด็นตามที่ ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นหน้าที่นำเสนออยู่แล้ว โจทก์ได้ส่งสินค้าแผ่นเหล็ก สังกะสีแท่ง ตะกั่วแท่ง พลวง แอมโมเนียคลอไรด์ สีสำหรับชุบหรือเคลือบสังกะสี ผลิตภัณฑ์เคมีสำหรับใช้ผสมสีและน้ำยา สำหรับแต่งผิวโลหะนำเข้ามาในราชอาณาจักรระหว่างเดือนสิงหาคม ๒๕๐๙ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๑๔ หรือไม่ โจทก์ต้องเสียภาษีการค้า ภาษีบำรุงเทศบาลสำหรับสินค้านำเข้าดังกล่าวที่โจทก์ส่งเข้ามา ในราชอาณาจักรหรือไม่ และโจทก์ได้เสียภาษีการค้า ภาษีบำรุงเทศบาลสำหรับสินค้านำเข้าดังกล่าวไว้กับ กรมสรรพากรจำเลยหรือไม่ จำนวนเท่าใด ตลอดจนในประเด็นที่ว่าโจทก์มีสิทธิเรียกภาษีการค้า ภาษีบำรุงเทศบาลที่โจทก์ชำระไว้แล้วหรือไม่ และมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยด้วยหรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า ประเด็นดังกล่าวเหล่านี้ยังมิได้รับการพิจารณาวินิจฉัยของศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ ข้อเท็จจริง จะฟังได้ตามข้อกล่าวอ้างของคู่ความหรือไม่ โจทก์และจำเลยยังโต้เถียงกันอยู่จำเป็นต้องฟัง พยานหลักฐานของคู่ความให้เสร็จสิ้นกระแสดูแลความเสียก่อน ที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษา ยกฟ้องโจทก์โดยมิได้ฟังพยานหลักฐานโจทก์จำเลยเสียก่อนนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาโจทก์ฟังขึ้น แต่คดีนี้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ แพ่ง มาตรา ๒๔ โจทก์อุทธรณ์ฎีกาต่อมาตามมาตรา ๒๒๗, ๒๔๗ ต้องเสียค่าขึ้นศาลตามตาราง ๑ ข้อ ๒ ข. ซึ่งกำหนดให้เรียกค่าขึ้นศาลเรื่องละ ๕๐ บาท ที่โจทก์เสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ฎีกาตาม จำนวนทุนทรัพย์จึงเกินไป พิพากษายกคำพิพากษาศาลล่างทั้งสอง โดยให้ศาลชั้นต้นดำเนิน กระบวนพิจารณาต่อไป แล้วพิพากษาให้ตามรูปคดี ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้ศาลชั้นต้น รวมสิ่งเมื่อมีคำพิพากษาใหม่ แต่ให้คืนค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ฎีกาที่เสียมาเกินกว่าศาลละ ๕๐ บาท ให้โจทก์ไป

องค์คณะ

ประภาศน์ อวยชัย · ชลุตม์ สวัสดิทัต · พัลลภ สังข์โบล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/346/2521>